

NATURRÅDET

Frederiksborggade 15, 1360 København K

Tlf.: 3395 5790

Fax: 3395 5798

E-mail: naturraadet@naturraadet.dk

27. maj 1999

ref. tnp

Referat af 2. repræsentantskabsmøde d. 5. maj 1999

Afbud fra: Anette Reenberg, Bent Flyvbjerg, Christian Hjort, Ditte Guldager Christiansen, Gustav Berner, Kristian Raunkjær, Lars Aarup, Svend Ove Pedersen, Torben Milthers, Vibeke Vinten, Helga Theil Thomsen, Henrik Enghoff, Ingeborg Mølbak, Jens K. Thygesen, Jens Peter Simonsen, Jytte Heslop.

Deltagere: Tommy Dybbro, Bent Aaby, Berit Kaae, Birthe Thode Jacobsen, Christian Daneskiold Lassen, Hans Meltofte (stedf. for Christian Hjort), Claes Lynholm Andersen, Nicolai Sveistrup (stedf. for Ditte Guldager Christensen), Karina Kitnæs, Kirsten Sander, Mikael Trier, Ole Damsgård, Palle Jørum, Poul Henrik Harritz, Signe Nepper Larsen, Susanne Herfelt, Susanne Vangsgård, Jesper Lund-Larsen (stedf. for Svend Ove Pedersen), Poul Arne Iversen (stedf. for Torben Milthers), Ulla Hansen Telcs, Hans Bang Hansen, Helle Pilsgaard, Inger Tolstrup, Jane Lund Henriksen, Jane Strate Buck, Kaj Handberg, Karen G. Welinder.

Naturrådet:: Peder Agger, Jette Baagøe, Jørgen Primdahl, Ole Hamann.

Naturrådets sekretariat: John Holten Andersen, Anni Bach, Kitt Bell Andersen, Ellen Hjort Petersen, Thomas Nicolai Pedersen, Pelle Andersen-Harild.

Dagsorden:

1. Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste Repræsentantskabsmøde den 24. 11 1999
2. Kommentarer til revideret forretningsorden for Repræsentantskabet
3. Beretning for arbejdet siden forrige Repræsentantskabsmøde
4. Naturrådets arbejdsprogram for 1999
5. Idé-oplæg til Vismandsrapport
6. Forslag fra Repræsentantskabet
7. Eventuelt

Ad. 1. Godkendelse af dagsorden og referat fra sidste Repræsentantskabsmøde den 24. 11 1999

Dagsorden og referat fra Repræsentantskabsmødet den 24. november 1999 blev godkendt uden kommentarer.

Ad. 2. Kommentarer til revideret forretningsorden for Repræsentantskabet

Susanne Vangsgård anførte, at Kommunernes Landsforening og Amsrådsforeningen er interesseorganisationer, samt at substitutter der deltager i Repræsentantskabet ikke bør begrænses til at deltage som observatører.

Sætningen under 1.1 bør ændres til ”Repræsentantskabet består af personligt udpegede medlemmer fra interesseorganisationer, herunder Kommunernes Landsforening og Amtsrådsforeningen, samt repræsentanter fra ministerier og forskere fra de højere læreanstalter”.

I sætningen under 2.7 bør ”som observatør” fjernes.

Ad. 3. Beretning for arbejdet siden forrige Repræsentantskabsmøde

Formand for Naturrådet **Peder Agger** indledte og introducerede til det medsendte materiale.

Jørgen Primdahl orienterede om Naturrådets aktiviteter ift. det hovedtema, der har været centralt for Naturrådets arbejde i efteråret 1998 og foråret 1999. Naturrådet har beskæftiget sig med såvel den europæiske som den nationale dimension af natur og landbrug.

På EU-plan har Naturrådet i særlig grad beskæftiget sig med, at analysere de væsentligste miljø- og naturmæssige aspekter af Agenda 2000. Naturrådet har i denne forbindelse i samarbejde med en række øvrige natur- og miljøråd udarbejdet et nationalt studie af den danske landbrugspolitik i relation til natur, samt en vurdering af den danske regerings position til Europa-kommissionens forslag til Agenda 2000. Naturrådet har i den forbindelse sendt det nationale studie til såvel Miljø- og Energiministeren, Fødevareministeren, Miljøkommissæren og Landbrugskommissæren.

Det endelige forhandlingsresultat om Agenda 2000 blev ikke så miljøorienteret, som foreslået af Europa-Kommissionen. Cross-compliance, dvs. at der skal stilles specifikke betingelser for tildeling af landbrugsstøtte, vil efter de foreliggende oplysninger primært blive fastsat af de enkelte stater, mens Europa-Kommissionen har tilkendegivet, at man ikke vil forfølge implementeringen i særlig høj grad i de enkelte lande.

Som et led i, at Naturrådet fortsat vil følge implementeringen af Agenda 2000 vil Naturrådet d. 4. juni 1999 afholde en international workshop, hvor erfaringer og idéer til en målrettet og miljøorienteret national opfølgning på beslutningerne i Agenda 2000 kan blive indsamlet.

Mere specifikt ift Danmark har Naturrådet i januar 1999 afholdt en konference om natur og landbrug med en række faglige oplæg, samt efterfølgende diskussion med deltagelse af blandt andre Miljøkommissær Ritt Bjerregaard og formand for Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg Steen Gade. Tilbagemeldingerne om konferencen er, at den i høj grad var en succes. Naturrådet vil udgive en temarapport om natur og landbrug først på sommeren 1999. Rapporten vil blive sendt til alle medlemmer af repræsentantskabet.

Naturrådet har fået udarbejdet en Gallupundersøgelse om danskernes holdning til natur og landbrug. Undersøgelsen viste blandt andet, at der i den danske befolkning er stor opbakning til princippet om cross-compliance.

Naturrådet har udtalt sig om Bichel-udvalgets anbefalinger og det faglige udredningsarbejde der ligger til grund.

Efter det årlige møde mellem de europæiske natur- og miljøråd, som afholdes i september i Budapest, er det planen, at Natur- og landbrugstemaet generelt nedtones.

Karen G. Welinder kommenterede den pressemeddelelse som Naturrådet udsendte i relation til Bichel-udvalgets anbefalinger. KW anførte, at der på mange måder manglede en faglig argumentation for Naturrådets anbefaling om fuld omlægning til økologisk landbrug, og at Naturrådet risikerede at sætte sig ud på et sidespor med den form for udmeldinger.

Christian Daneskiold Lassen støttede, at Naturrådet har valgt at forholde sig til den europæiske dimension i relation til natur og landbrug. CDL anførte endvidere, at det var problematisk med en renationalisering af landbrugsordningerne, herunder spørgsmålet om 'cross-compliance'. CDL er skeptisk over Naturrådets meget positive holdning over for en enkelt produktionsmåde (økologisk landbrug), herunder i særlig grad i relation til spørgsmålet om nitrat og husdyrgødning.

Poul Henrik Harritz anførte, at Naturrådet kan og bør udtale sig, som det har lyst også ud over Bichel-udvalgets anbefalinger, og at der selvfølgelig skal være belæg for de udmeldinger som Naturrådet kommer med.

Inger Tolstrup forespurgte om hvilken rolle kulturlandskabet og historiske landskaber har spillet i Naturrådets arbejde med temaet om Natur og landbrug, herunder ældre husdyrlandskaber og andelsperiodens måde at producere på.

Peder Agger og Jette Baagøe anførte, at kulturlandskabet ligger Naturrådet meget på sinde, men tilgangen har ikke været så meget i fokus i Naturrådets arbejde med natur og landbrug. Kulturværdier er først og fremmest interessante for Naturrådets arbejde i det øjeblik de kan relateres til hele landskaber.

Palle Jørum fandt det relevant, at Naturrådet anbefaler en fuld omlægning til økologisk landbrug, og at der er belæg for en sådan anbefaling i Bichel-udvalgets rapporter.

Susanne Vangsgård anførte, at Naturrådet godt kan gå videre end Bichel-udvalgets anbefalinger. Bichel-udvalget har underkendt undergruppen for miljø og sundhed.

Tommy Dybbro anførte i relation til Bichel-udvalgets anbefalinger, at Naturrådet sagtens kan og bør gå videre, idet Naturrådets primære opgave må være at tale på naturens vegne. Der er nok af interesseorganisationer der taler imod naturens vegne.

Peder Agger anførte, at det er vanskeligt at udarbejde pressemeddelelser, således at de er korte og relevante for medierne, samtidigt med at diverse nuancer i den konkrete problemstilling bibeholdes. Naturrådet har gentagne gange diskuteret balancen mellem den populære formidling og bibeholdelsen af de faglige nuancer. I den konkrete sag om Bichel-udvalget mente PA, at Naturrådets opgave først og fremmest var at tale 'naturens sag'.

Karen G. Welinder anførte, at man ud fra en etisk betragtning ikke bør anbefale fuld omlægning til økologisk landbrug, da dette vil medføre at problemerne blot flyttes til udviklingslandene. Det vil ikke være muligt fortsat at producere tilstrækkelige fødevarer til jordens befolkning, hvis det ikke gøres med anvendelse af pesticider.

Birthe Thode Jakobsen & Jesper Lund-Larsen anførte, at den store intensive produktion i Vesteuropa tværtimod virker negativt på udviklingslandenes muligheder for at brødføde sig selv, og at den rigtige strategi må være, at udviklingslandene får en stabil og bæredygtig landbrugsproduktion.

Susanne Herfelt opfordrede Naturrådet til fortsat at gøre en indsats for integration af natur og miljø i landbrugspolitikken. Naturrådet bør bidrage til en kommende debat om virkemidler i integrationen af natur og landbrug som det kan forventes sættes i gang.

Peder Agger anførte, at Naturrådet fortsat vil beskæftige sig med natur og landbrug, men at det blot ikke længere vil være et hovedtema.

Bent Aaby opfordrede Naturrådet til at beskæftige sig med affolkningen af landbrugslandet som følge af den voldsomme strukturudvikling i landbrugserhvervet. Naturrådet kunne bl.a. hente inspiration i forskningsprogrammet 'Grænser i landskabet'.

Peder Agger orienterede dernæst om de emneområder der lå ud over hovedtemaet natur og landbrug.

Jette Baagøe orienterede om Naturrådets indstilling til det foreliggende fredningsforslag for Æbelø med særlig henblik på adgangsforsbud på nordkysten af Æbelø. Naturrådet er af den opfattelse, at der ikke foreligger naturmæssige værdier som i særlig grad taler for en lukning af nordkysten.

John Holten Andersen orienterede om den administrative opbygning af sekretariatet for Naturrådet. En betydelig del af indsatsen i foråret 1999 har bestået i at få en række praktiske og administrative procedurer og forhold op at stå, herunder ansættelse af personale, indretning af lokaler, etablering af designprogram, udformning af internet hjemmeside, udarbejdelse af arbejdsprogram, m.v. Det forventes, at der vil foreligge en hjemmeside klar til brug inden sommerferien.

Susanne Vangsgård anførte, at det ville være en hjælp, hvis pressemeddelelser m.v. udover at blive placeret på hjemmesiden også blev sendt direkte til repræsentantskabet via e-mail.

Poul Henrik Harritz ville gerne have tilsendt materiale via e-mails direkte udover, at materialet blev placeret på hjemmesiden. I relation til Naturrådets overvejelser om etablering af et tidsskift er det vigtigt at være opmærksom på, at pressens veje er uransagelige. Man kan ikke på forhånd sige hvad pressen vil interessere sig for. Derudover bør Naturrådet være klar over, at der er mange ressourcer knyttet til etablering af og drift af et tidsskrift.

Ole Damsgård anførte, at det er et kæmpe arbejde at udarbejde nyhedsbreve og tidsskrifter. Generelt er konferencer vanskelige at sælge til pressen, mens pressen ofte er interesseret hvis der på forhånd tegner sig konflikter. Det er meget vigtigt, at man fra Naturrådets side satser på at producere nyheder frem for en mere reaktiv strategi, hvor man reagerer på emner der kommer ude fra.

Signe Nepper Larsen anførte, at det er meget vigtigt med en velfungerende hjemmeside.

Peder Agger anførte, at Naturrådets Gallup-undersøgelser af befolkningens holdninger til natur og landbrug var initieret af et ønske om at skabe en nyhed fremfor den mere faglige tilgang, Naturrådet havde taget med afholdelsen af konferencen om natur og landbrug i januar 1999. Gallup-undersøgelsen fik betydeligt bedre dækning i medierne end konferencen.

Ad. 4. Naturrådets arbejdsprogram for 1999

Peder Agger introducerede et arbejdsprogramudkast. Sigtelinierne ligger fast for det kommende år. Det mest massive arbejdsopgaver i efteråret vil være hovedtemaet bioinvasion, udarbejdelsen af

vismandsrapporten, den fortsatte opfølgning på den nationale implementering af Agenda 2000, samt Naturrådets reaktive forholden sig til forskellige naturpolitiske initiativer.

Susanne Vangsgård anførte, at det er vigtigt, at Naturrådet forholder sig nærmere til befolkningens inddragelse i beslutningsstagnation, herunder etablering af brugerråd som naturpolitisk virkemiddel. Generelt er det positivt at begrænse sig til få temaer, men det er også vigtigt at man for eksempel ikke helt forlader landbrugstemaet. SV anbefalede, at Naturrådet generelt går ind i høringsrunder ift. lovforslag.

John Holten Andersen anførte, at meningen med at have et hovedtema er, at Naturrådet selv sætter noget i gang og dermed sætter dagsordenen inden for et nærmere bestemt emneområde.

Karen G. Welinder anførte i relation til målgruppen for Naturrådets arbejde, at man i høj grad bør forsøge at påvirke de forskellige Folketingsudvalg, herunder Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg samt Folketingets Fødevarerudvalg.

Hans Meltofte kommenterede arbejdsprogrammets side 7 vedr. en national handlingsplan for naturbeskyttelse. Den efterhånden mest pressede gruppe af fugle i Danmark er engfuglene. HM opfordrede derfor Naturrådet til at fokusere på engene, herunder måske i særlig grad de eksisterende enge i Danmark som er i en naturmæssig meget dårlig forfatning. Udviklingen i Tøndermarsken er et godt eksempel på den dårlige udvikling. Der bør udarbejdes en forvaltningsplan for enge i Danmark.

Bent Aaby anførte, at vådbundsarealernes flora og fauna i det hele taget er meget dårligt stillet i Danmark og tilmed fortsat truet af udviklingen. Naturrådet kunne eventuelt kigge nærmere på de synergieffekter der er lagt op til med VMP II.

Palle Jørum anførte om s. 7 vedr. redegørelse om rødlistearterne i Danmark, at Naturrådet ikke bør afvente, at Skov- og Naturstyrelsen kommer med en færdig redegørelse. Der er et mægtigt behov for at gøre den viden som eksisterer om rødlistearterne tilgængelig og operationel for forvaltningen og den offentlige administration. Der er behov for at udarbejde en samlet database med rødlistearternes forekomst i Danmark.

Jette Baagøe anførte, at Naturrådet havde deltaget i en konference om naturovervågning afholdt af amterne d. 15. april 1999. Naturrådet havde herunder fremført, at der er et meget stort behov for at sikre en tidssvarende naturovervågning i Danmark. Naturrådet vil tage problemstillingen op med Svend Auken ved Naturrådets møde med ministeren d. 17. maj 1999.

Tommy Dybbro anførte, at det er meget vigtigt, at Naturrådet retter opmærksomheden mod den kommende revision af Naturskovsstrategien. Naturrådet kunne i denne sammenhæng specielt fokusere på behovet for etablering af større sammenhængende naturskowsarealer. Naturrådet kunne bidrage med de langsigtede visionære tanker om natur og skov.

Hans Meltofte anførte, at Dansk Ornitologisk Forening (DOF) på baggrund af kortlægninger igennem en årrække har, eller forholdsvist let kan udarbejde oversigter over de steder i Danmark, hvor der er sket væsentlige forringelser for fuglene. DOF vil meget gerne bidrage med disse oplysninger, såfremt Naturrådet ønsker det. Der kunne på denne baggrund forholdsvist simpelt udarbejdes lister med indsatsområder.

Palle Jørum anførte i relation til naturskovsstrategien, at det måske er usikkert om vi skal arbejde så målrettet mod urørt skov. Spørgsmålet er om ikke andre mere nænsomme driftsformer kunne være lige så relevante. Det bør i hvert fald overvejes nærmere.

Poul Henrik Harritz anførte i relation til de indledende bemærkninger i arbejdsprogrammets side 2, at man måske kunne præcisere hvad der menes med autentiske naturværdier. PHH fandt ligeledes

Naturrådets prioritering af inddragelsen af befolkningen for meget central, og PHH opfordrede Naturrådet til at analysere befolkningens inddragelse nærmere, f.eks. i forbindelse med udarbejdelsen af Vismandsrapporten.

Susanne Vangsgård nævnte, at Naturrådet flere steder prioriterede en stor faglighed i Rådets arbejde. SV spurgte om Naturrådet har tilstrækkeligt velfunderede netværk, og i det hele taget bør Naturrådet overveje hvorledes der opbygges velfungerende netværk. SV ville gerne bidrage til en kommende 'Vanddag'.

Peder Agger anførte, at balancen mellem ansættelse af konsulenter og etablering af netværk er central. Naturrådet vil i hvert enkelt emneområde nøje vurdere muligheden for ansættelse af konsulenter og etablering af netværk. Det er meget vigtigt, at Naturrådet opretholder gode og fagligt velfunderede kontakter, og i den henseende repræsenterer Repræsentantskabet en stor ekspertise på en række af Naturrådets nøglearbejdsområde.

Bent Aaby forespurgte om hvilke kontakter Naturrådet har haft til Det Økonomiske Råd.

Peder Agger anførte, at Naturrådet løbende har haft kontakt med Det Økonomiske Råd.

Tommy Dybbro forespurgte om NGO'er kan henvende sig til Naturrådet om specifikke emneområder, som det ønskes at Naturrådet tager op til behandling.

Hans Meltofte rejste spørgsmålet om fredningen af Værneengene, hvor Skov- og Naturstyrelsen ifølge HM end ikke fremførte de biologiske argumenter i forbindelse med fredningen. Det virker som om Skov- og Naturstyrelsen ikke er tilstrækkeligt gearet til de konkrete problemstillinger.

Peder Agger anførte, at Naturrådet er meget interesseret i at høre nærmere om konkrete emner og sager fra Repræsentantskabet og interesserede borgere, idet dette kan bidrage til at Naturrådet beholder fingeren på pulsen. I relation til det af Hans Meltofte rejste problem på Tipperne, er det nok tvivlsomt om Naturrådet vil gå ind i den konkrete sag, men Naturrådet kan fra sådanne sager bl.a. blive inspireret til at se nærmere på de principielle problemer i sammenhængen mellem mål og midler i dansk naturbeskyttelse.

Jette Baagøe, Peder Agger og John Holten Andersen anførte, at den af Hans Meltofte nævnte problemstilling ville være vanskelig for Naturrådet at gå nærmere ind i, men Naturrådet kunne forholde sig til problemstillingen på et mere principielt plan i den kommende Vismandsrapport i relation til sammenhæng mellem mål og midler i den danske naturforvaltning. Naturrådet har i øvrigt fået en konkret henvendelse om Vandmiljøplan II og eventuelle kommende problemer i relation til sikringen af de naturmæssige værdier. Naturrådet valgte ikke at gå ind i den konkrete sag, men i stedet at igangsætte et analyseprojekt med titlen 'Naturmæssige fordele og ulemper ved etablering af vådområder som følge af Vandmiljøplan II'. Projektet forventes at blive afsluttet i august 1999.

Ole Damsgård forespurgte hvorledes Naturrådet besvarer eksterne henvendelser.

John Holten Andersen anførte, at man selvfølgelig altid vil få et svar, og såfremt Naturrådet ikke vælger at gå videre med sagen også en begrundelse herfor.

Karen G. Welinder nævnte, at der i relation til Naturrådets udtalelser kan være problemer med det faglige datagrundlag. KW spurgte om Naturrådet i denne sammenhæng kan foreslå forskningsprogrammer inden for konkrete områder, såfremt der mangler faglige og videnskabelige oplysninger.

Peder Agger og Jørgen Primdahl anførte, at Naturrådet godt kan foreslå forskningsprogrammer, f.eks. er behovet for naturovervågning et godt eksempel som Naturrådet vil tage op med Miljø- og Energiministeren den 17. maj 1999.

Jørgen Primdahl anførte, at der grundlæggende mangler dokumentation af udviklingen for erhvervene og byudviklingen i det åbne land.

Ad. 5. Idé-oplæg til Vismandsrapport

John Holten Andersen introducerede det udsendte foreløbige idé-oplæg. I relation til afgrænsningen mellem natur og miljø vil miljømæssige aspekter blive inddraget i det omfang de har naturmæssige konsekvenser. Den Natur- og miljøpolitiske redegørelse som vil udkomme i efteråret 1999 er et godt afsæt for vismandsrapporten. Naturrådet vil bestræbe sig på at inddrage netværk i forbindelse med udarbejdelse af Vismandsrapporten, både fagligt og formelt.

Peder Agger anførte, at Naturrådet endnu ikke har lagt sig fast på en offentliggørelsesprocedure, men at man måske kunne skele til proceduren i Det Økonomiske Råd.

Mikael Trier orienterede om proceduren for offentliggørelse af Det Økonomiske Råds vismandsrapporter. En uge inden offentliggørelse får Rådet, der svarer til repræsentantskabet i Naturrådet, en færdig udgave af vismandsrapporten. På baggrund af dette giver Rådet kommentarer, som efterfølgende indgår som referat i den færdige vismandsrapport.

Hans Meltofte fandt, at det foreliggende idé-oplæg var interessant. HM foreslog, at Naturrådet kiggede nærmere på Skov- og Naturstyrelsens resultatkontrakt, idet en analyse af opfyldelsen af denne, eller den manglende opfyldelse, måske ville vise nogle interessante problemstillinger.

Ole Damsgård mente, at der grundlæggende var tale om et meget ambitiøst idé-oplæg, som indeholdt nogle meget spændende vinkler frem for den traditionelle og mere snævre naturforvaltningsdiskussion. Det er godt med en indledende diskussion af bæredygtighedsbegrebet p.g.a. dette begrebs meget store betydning i miljødiskussionen. Det er imidlertid vigtigt, at Naturrådet ikke begrænser sig til den økologiske bæredygtighedsdiskussion, men at Naturrådet forholder sig til alle tre dimensioner, den økologiske, den økonomiske og den sociale bæredygtighed, og samspillet mellem dem.

Mikael Trier anførte, at man ikke kan adskille de tre dimensioner i bæredygtighedsbegrebet, men at der derimod er tale om tre sider af samme sag. De Økonomiske Vismænd pålægger i øvrigt sig selv tavshedspligt i en periode op til offentliggørelsen af Vismandsrapporten. MT anførte endvidere, at man nok på en række punkter ikke var helt enig i de udmeldinger JHA var kommet med i relation til økonomi og bæredygtighed.

Susanne Herfelt anførte, at idé-oplægget så meget interessant ud, og at det var meget spændende at vælge at tage forbrugs- og produktionsforhold op i stedet for den mere traditionelle sektor-opdeling. SH mente endvidere, at det ville være meget interessant, hvis forholdet mellem vækst og bæredygtig udvikling blev belyst.

Inger Tolstrup mente, at det var vigtigt og rigtigt at Vismandsrapporten fokuserede på menneskets placering i relation til naturen.

Jane Lund Henriksen nævnte, at en række emner i Vismandsrapporten svarer til det Landdistriktprogram der er under udarbejdelse. Naturrådet bør derfor være opmærksom på dette i Naturrådets videre arbejde med Vismandsrapporten.

Jesper Lund-Larsen nævnte, at det er vigtigt at spørgsmålet om efteruddannelse tages med i Vismandsrapporten, idet kompetence- og uddannelsesspørgsmålet ofte er blandt de mest centrale indsatsområder, såfremt udviklingen skal drejes i en mere bæredygtig retning.

Susanne Vangsgård anførte, at Naturrådet bør overveje at inddrage spørgsmålet om byøkologi. Det vil ligeledes være vigtigt, at Naturrådet analyserer forholdet mellem produktion af viden og dennes omsættelse i politisk handling. I dag går grundforskningen ned af bakke, og det er et stort problem. I afsnit b på side 2 under punktet c bør produktionen af drikkevand medtages som en integreret del af produktionen af fødevarer. SV anbefalede endvidere, at Naturrådet forsøger at sammenligne på tværs af landegrænser, fordi det bidrager til et større udsyn.

Karina Kitnæs anførte, at Skovbrug burde indgå i Kapitel 4.

Bent Aaby nævnte, at biodiversitet bør inddrages i kapitlet om bæredygtighed, samt at Naturrådet generelt bør forholde sig til biodiversitetsproblematikken, herunder GMO-problematikken, som kan udgøre en yderligere trussel mod den biologiske mangfoldighed.

Poul Arne Iversen mente, at det var forfriskende, at Naturrådet ønskede at forholde sig til emnerne tværsektorielt. Fødevareministeriet ville meget gerne bidrage med data såfremt det blev nødvendigt. PAI nævnte endvidere, at der godt kunne være økonomisk vækst inden for et nærmere bestemt område, såfremt produktionen blev mere effektiv i udnyttelsen af naturressourcerne.

Nicolai Sveistrup nævnte, at Agenda 21 bør indgå ganske centralt i Vismandsrapporten, idet Agenda 21 på mange måder kan ses som en samlet ramme om miljøindsatsen.

Poul Henrik Harritz anførte, at det var meget vigtigt at fokusere på det sociale bæredygtighedsaspekt, herunder den folkelige inddragelse i miljøpolitikken.

Kirsten Sander nævnte, at det internationale aspekt bør indgå centralt i Vismandsrapporten, og det kunne være interessant at inddrage aspekter som faktor 4 og 10. I relation til bæredygtighedsbegrebet kan det nævnes, at Nordisk Råd arbejder på en definition af bæredygtighedsbegrebet/forsigtighedsbegrebet, som dog først ville foreligge om nogle år. KS mente endvidere, at det kunne være en fordel at sammenligne den danske miljøindsats og miljøtilstand med de øvrige nordiske lande. Ydermere nævnte KS, at byøkologi bør indgå i Vismandsrapportens kapitel 4, samt at bygningsreglementet er under revision. Ligeledes bør produktionen af affald indgå.

Helle Pilsgaard anførte, at bæredygtighedsaspektet er meget centralt, herunder den konkrete udformning og konkretisering af bæredygtighedsbegrebet. Miljø- og Energiministeriet kan have stor gavn af dette i forhold til udformningen af en national strategi for bæredygtig udvikling i år 2002. Det vigtige spørgsmål er hvorledes integration af miljøaspektet skal ske i praksis. Det er i den sammenhæng fint, at man støtter sig til Natur- og miljøpolitisk redegørelse.

Christian Daneskiold Lassen mente, at når man ser på landbrugets forbrug af pesticider også bør se på det samlede forbrug af miljøfremmede stoffer i samfundet, idet landbrugets forbrug i det samlede perspektiv er temmelig begrænset.

Palle Jørum nævnte, at det er meget væsentligt at Naturrådet tænker sig grundigt om i relation til anvendelsen af miljøindikatorer. Det er meget væsentligt, at det bliver nogle indikatorer som siger noget om nogle større sammenhænge.

Peder Agger mente, at det var en mulighed, at Repræsentantskabet inddrages eksplicit, samt at den færdige Vismandsrapport fremlægges til diskussion inden offentliggørelse, således at proceduren fra Det Økonomiske Råd også blev fulgt af Naturrådet.

Mikael Trier nævnte, at det kunne være et problem for nogle af myndighedsrepræsentanterne at udtale sig som den konkrete Vismandsrapport. MT mente endvidere, at bæredygtighedsbegrebet til en vis grad er et teoretisk begreb, og at det måske er tvivlsomt om Naturrådet kan lægge noget til i den store sammenhæng.

John Holten Andersen anførte, at Naturrådet også har en vigtig formidlingsrolle.

Ole Damsgård mente, at det ville være fint, hvis Naturrådets Vismandsrapport kunne bidrage til at kvalificere og formidle den aktuelle anvendelse af bæredygtighedsbegrebet i Danmark. I denne sammenhæng kunne det også være relevant at Naturrådet påpegede anvendelser eller fortolkninger af bæredygtighedsbegrebet som er tvivlsomme.

Bent Aaby mente, at Repræsentantskabet bør have indflydelse i den helt indledende fase af udformningen af Vismandsrapporten, men at Repræsentantskabet efter denne fase ikke skal inddrages. Det er vigtigt at sikre, at Vismandsrapporten er vismændenes og ikke et forhandlingsresultat inden for Repræsentantskabet.

Karen G. Welinder foreslog, at Repræsentantskabet først inddrages efter, at Vismandsrapporten er udarbejdet.

Ole Damsgård og Hans Meltofte mente, at det var synd ikke at udnytte den viden og kompetence som Repræsentantskabet ligger inde med. De elementer som indgår i Vismandsrapporten bør prøves af på Repræsentantskabet i løbet af processen.

Mikael Trier mente, at det var vigtigt, at der igennem hele processen med udarbejdelsen af Vismandsrapporten var mulighed for bemærkninger og diskussion af indholdet. I relation til Det Økonomiske Råd kan det nævnes, at Rådet ikke har nogen formel indflydelse på indholdet. I relation til data kan Danmarks Statistik sagtens skaffe data på en række emneområder, men det vil formentlig koste noget.

Poul Henrik Harritz mente ikke, at Repræsentantskabet bør være en del af processen med udformningen af Vismandsrapporten, idet de forskellige interesseorganisationer blot vil prioritere deres kæpheste. Danmarks Naturfredningsforening foretrækker at stå frit, og det gælder også efterfølgende offentliggørelsen af Vismandsrapporten.

Tommy Dybbro mente, at det var meget vigtigt at holde fast i, at Repræsentantskabet sidder som rådgivere og ikke som medarbejdere. Det er meget vigtigt, at Naturrådet beholder sin integritet.

Mikael Trier mente, at det var vigtigt at skelne mellem to typer af input fra Repræsentantskabet. På den ene side politiske holdninger og på den anden side mere fagligt og vidensbaseret input.

Poul Henrik Harritz mente, at man kunne inddrage faglig ekspertise såfremt der er konkret behov derfor.

Peder Agger rundede af og anførte, at Naturrådet på det førstkommende Naturrådsmøde vil diskutere proceduren for udarbejdelsen af Vismandsrapporten. På denne baggrund vil Naturrådet udsende et finpudset notat om Vismandsrapporten til Repræsentantskabet.

Ad. 6. Forslag fra Repræsentantskabet

Ingen forslag fra Repræsentantskabet.

Ad. 7. Eventuelt

Intet at bemærke.